

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Кафедра	Рисунок	Рік навчання	2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	3

Академічний рисунок

Семестр 1 (осінь 2023)

1 вересня — 14 грудня

Викладачі	Доцент Сердюк Олександр Михайлович, доцент Володимир Анатолійович Носань
E-mail	sikejros@i.ua
Заняття	за розкладом

Консультації	за домовленістю
Адреса	ауд. 32, поверх 2, корпус 1, вул. Мистецтв 8
Телефон	(057) 706-02-81 (кафедра рисунка)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у стінах академії відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою. В разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Умови листування:

1) у листі обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (Рисунок) та ім'я автора — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище, назва дисципліни, тема завдання*.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Академічний рисунок» є певний обсяг знань з креслення, перспективи, пластичної анатомії. Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу вибіркової дисципліни та підготовки у практичній роботі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ робіт із методичного фонду кафедри рисунку. Ознайомлення студентів з електронними версіями матеріалу з класичного та сучасного світового рисунка та застосування додаткової літератури з дисципліни. Щотижневі виставки нарисів студентів біля кафедри рисунку корпусу №1

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань потребує наступні матеріали: папір (розмір 40x60), олівці.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Запропонована програма з навчальної дисципліни «Академічний рисунок» для спеціальностей «Дизайн» базується на методичних досягненнях кафедри рисунку та на позитивному досвіді прогресивних зарубіжних мистецьких шкіл.

Спектр укладених тем передбачає глибокий органічний зв'язок із спеціальностями. Об'єктами вивчення і пластичного осмислення природи речей рисунковими засобами є – предметний світ, рослинний світ, тваринний світ, архітектура, тканина і людина, як найсуттєвіший об'єкт образотворення. Вивчення тем пізнавального, аналітичного, технічного і специфічного змісту в програмі супроводжується розвитком розуміння таких творчих засад осмислення натурального чи уявного матеріалу, як асоціації, інтерпретації, стилізації, враження, трансформації.

Рисунок служить навчанням творчих здібностей студентів. Нова генерація студентства позбавлена комплексів, забезпечена інформаційно і, якщо потребує, то лише ненав'язливою дорадчою участі педагога в оволодінні предметом.

Дисципліна забезпечує загальні та спеціальні (фахові) компетентності:

ЗК 1 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК3 Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну.

СК 9 Здатність зображувати об'єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами рисунка та живопису.

Програмні результати навчання:

РН 6 Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.

РН7 Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.

РН11 Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах.

РН 13 Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну.

РН 14 Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації і творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

3 СЕМЕСТР (2 КУРС) містить:

2 модуля, 4 практичних завдання за темою: «Голова людини з плечовим поясом»

МОДУЛЬ 1 містить практичні завдання:

1) копія академічного рисунка - «Рисунок гіпсової голови»

2) копія академічного рисунка - «Рисунок черепа людини у трьох положеннях»

МОДУЛЬ 2 містить практичні завдання:

1) копія академічного рисунка - «Рисунок живої голови людини у трьох положеннях»

2) копія академічного рисунка - «Рисунок живої голови людини з плечовим поясом»

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання серії завдань. Основна форма вивчення курсу — практичні завдання.

Основна форма вивчення курсу — практична академічна робота при виконанні аудиторних та поза аудиторних завдань в контексті учбового курсу.

Мета запропонованих завдань — вправи побудовані за принципом послідовного ускладнення учбових задач, пов'язаних між собою смисловим навантаженням.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності студент має право на дозвіл вийти з аудиторії. Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки (мінус 3 бали за кожний пропуск).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю

визначено підлог роботи студент зобов'язаний її переробити. Якщо факт академічної недоброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді — студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання:

<https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Навч. тиждень	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	1	практичні	Вступ до курсу. Постановка задач на перше завдання семестру. Вибір зразка академічного рисунку для копії, композиція в форматі	3	Поточний перегляд	
2	1	практичні	Визначення пропорцій гіпсової голови людини, побудова голови.	3	Поточний перегляд	
3	1	практичні	Робота з тоном. Завершення роботи над завданням.	3	Поточний перегляд	
4	2	практичні	Вступна бесіда, постановка задач. Вибір зразка академічного рисунку для копії «Рисунок черепа людини у трьох положеннях». Вивчення пропорцій, побутова лінійної повітряної перспективи, формоутворення»	3	Поточний перегляд	
5	2	практичні	Визначення пропорцій черепа людини та робота з тоном (2положення)	3	Поточний перегляд	
6	2	практичні	Визначення пропорцій черепа людини та робота з тоном (3положення) завершення роботи над завданням.	3	Поточний перегляд	
7	3	практичні	Вступна бесіда, постановка задач. Вибір зразка академічного рисунку для копії «Рисунок живої голови людини у трьох положеннях» Перенос композиції на великий формат.	3	Поточний перегляд	
8	3	практичні	Визначення пропорцій голови людини та робота з тоном (1положення)	3	Поточний перегляд	
9	3	практичні	Визначення пропорцій голови людини та робота з тоном (2положення)	3	Поточний перегляд	

10	3	практичні	Визначення пропорцій голови людини та робота з тоном (Зположення) завершення роботи над завданням.	3	Поточний перегляд	
11	4	практичні	Екзаменаційне завдання. Вступна бесіда, постановка задач. Вибір зразка академічного рисунку для копії «Рисунок живої голови людини з плечовим поясом». Перенесення композиції на великий формат.	3	Поточний перегляд	
12	4	практичні	Екзаменаційне завдання. Визначення пропорцій голови людини з плечовим поясом, та їх побудова на площині.	3	Поточний перегляд	
13	4	практичні	Екзаменаційне завдання. Робота над визначенням пропорцій голови людини з плечовим поясом, та визначення тонового строю.	3	Поточний перегляд	
14	4	практичні	Екзаменаційне завдання. Робота з тоном.	3	Поточний перегляд	
15	4	практичні	Екзаменаційне завдання. Робота з тоном, завершення роботи над завданням.	3	Поточний перегляд	
			Разом за семестр	45	Екзаменаційний перегляд	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Відмінно (90-100 балів, А): Рисунок виконано бездоганно як в цілому, так і з точки зору графічного виконання окремих його елементів та деталей:

- точне, безпомилкове розташування усього зображення та його елементів в аркуші паперу;
- визначено та передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів автора;
- вірне зображення пропорційних співвідношень одного об'єкту до іншого, окремих деталей до цілого;
- точна передача конструкції об'єкту зображення, переконлива передача форми об'єктів засобами лінійної та повітряної перспективи, використанням законів світлотіні, тону і тональних співвідношень;
- висока технічна майстерність, професіоналізм.

Це найвищий рівень виконання навчального (академічного) завдання: при виконанні усіх перелічених вимог рисунок виглядає дуже майстерним, естетичним, відчувається певна натхненність при виконанні завдання. Безпомилкове виконання базових вимог.

Добре (82–89 балів, В) . Рисунок виконано добре як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору графічного виконання:

- добре розташування зображення на аркуші паперу;

- непогано передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів;
- добре передано пропорційне співвідношення одного об'єкту до одного, окремих деталей до цілого;
- проаналізовано конструкцію об'єкту засобами лінійної та повітряної перспективи;
- непогане використання графічного матеріалу, висока технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.

Добре виконаний рисунок, але допущено 1-2 незначні помилки в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано добре з точки зору базових вимог академічної школи.

Добре (75–81 балів, C). Рисунок виконано добре як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору графічного виконання:

- добре розташування на аркуші паперу;
- непогано передано рух зображеного об'єкту та його розташування відносно інших предметів;
- добре передано пропорційне співвідношення одного об'єкту до одного, окремих деталей до цілого;
- проаналізовано конструкцію об'єкту засобами лінійної та повітряної перспективи;
- помітні добрі навички у передачі зображення, але недосконале використання графічного матеріалу і завершення рисунку.

Добре виконаний рисунок, але є недосконале виконання елементів, допущено 3-4 помилки в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано добре з точки зору базових вимог академічної школи.

Задовільно (64-74 балів D). Рисунок виконано достатньо непогано з точки зору графічного виконання окремих його елементів і деталей:

- непогане використання графічного матеріалу, технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.
- непогане розташування усього зображення в аркуші паперу;
- невиразно визначено і передано рух зображеного об'єкту;
- не зовсім точне зображення пропорційних співвідношень;
- присутні помилки у передачі форми об'єктів;
- недосконале використання графічного матеріалу.

Рисунок виконано задовільно, допущено 5-6 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано задовільно з точки зору базових вимог академічної школи.

Задовільно (60-63, E). Рисунок виконано майже непогано з точки зору графічного виконання окремих його елементів і деталей:

- непогане використання графічного матеріалу, технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.
- погане розташування усього зображення в аркуші паперу;
- невиразно визначено і передано рух зображеного об'єкту;
- не зовсім точне зображення пропорційних співвідношень;
- присутні помилки у передачі форми об'єктів;
- недосконале використання графічного матеріалу.

Рисунок виконано задовільно, допущено 7-8 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано задовільно з точки зору базових вимог академічної школи.

Незадовільно (35-59 балів, FXF). Рисунок виконано незадовільно з точки зору графічного виконання:

- суттєві недоліки у розташуванні усього зображення в аркуші паперу;
- погано передано рух зображеного об'єкту;

- є суттєві помилки у зображенні пропорційних співвідношень;
- недосконала передача конструкції об'єкту зображення;
- слабка технічна майстерність.

Рисунок виконано незадовільно, допущено 9-10 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки.

Незадовільно (1–34 балів, F). Рисунок виконано незадовільно з точки зору графічного виконання:

- суттєві недоліки у розташуванні усього зображення в аркуші паперу;
- погано передано рух зображеного об'єкту;
- є суттєві помилки у зображенні пропорційних співвідношень;
- недосконала передача конструкції об'єкту зображення;
- слабка технічна майстерність

Рисунок виконано незадовільно, стадія рисунка не завершена.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять (1-3), виставкова участь у фестивалях та конкурсах (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. — М., 1974.
2. Барышников А.П. Перспектива. Учебное пособие для высших художественных учебных заведений. М.: Искусство, 1955.
3. Гицеску Г. Пластическая анатомия. — В 3 т. — Бухарест: Меридиан, 1963.
4. Даниленко В.Я. Дизайн.- Харків, ХДАДМ 2004.
5. Дейнека А. Учитесь рисовать. — М., 1960.
6. Кузнецов Ю. И. Рисунки Рубенса. — М.: Искусство, 1974.
7. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка. — М.: Эксмо, 2007.
8. Панофский Э. Перспектива как «символическая форма». — СПб.: Азбука-классика, 2004.
9. Радлов Н. Э. Рисование с натуры. — Л., 1978.
10. Райдер Э. Полное руководство по рисованию фигуры человека. — Минск: Попурри, 2002.
11. Ростовцев Н. Н. История методов обучения рисованию: Зарубежная школа рисунка. Учебник для студ. — М.: Просвещение, 1981
12. Ростовцев Н.Н. История методов обучения рисованию: Русская и советская школы рисунка. Учебник для студ. — М.: Просвещение, 1982
13. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок: Учебник для студ. — М.: Просвещение, 1995
14. Сидоров А.А. Рисунок старых мастеров. — М.: Изобразительное искусство, 1990.
15. Соловьев А.М, Смирнов Г.В., Алексеева Е.С. Учебный рисунок. — М.: Искусство, 1953.
16. Чеботов І.П. – Харківська школа рисунка, Харків, Софія-А, 2017.
17. Arnheim, R. (1974). Art and Visual Perception: A Psychology of the Creative Eye. University of California Press.
18. Betty, E. (1991). The New Drawing on the Right Side of the Brain Workbook. Penguin.
19. Bert Dodson. (1988). Keys to Drawing. North Light Books.
20. Brooker, L., & Smialowski, L. (Eds.). (2012). Drawing in the Twenty-First Century: The Politics and Poetics of Contemporary Practice. Ashgate Publishing
21. Butcher, M. (2004). Drawing Us In: How We Experience Visual Art. Intellect Books.
22. Cennini, C. (1933). The Craftsman's Handbook: "Il Libro dell'Arte." Dover Publications.
23. Edwards, B. (2012). Drawing on the Right Side of the Brain. Penguin.
24. Gombrich, E. H. (1950). The Story of Art. Phaidon Press.
25. Hillberry, J. D. (1998). Drawing Realistic Textures in Pencil. Watson-Guptill.
26. Loomis, A. (1989). Drawing the Head and Hands. Titan Books.
27. Mayner F. Kunstleranatomie. — Leipzig, 1958